

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dijous 27 de Juliol de 1899

Núm. 3324

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, l'itografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s'acceptaran originals encara que no s'publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1.50
En provincias trimestre. 4.50
Extranjer y Ultramar. 6.00
Anuncios, a preus convencionales.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d'una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de...

TOS

La que paga més contribució de la província.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrarà forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinarias condicions d'economia en lo cost de compra y consum, reuneixen las de marca silenciosa, gran llimplesa, espay reduhit y facilissim maneig, ventajosa difoills d'obtenir ab altres sistemes. Tenen marca senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulen y cambian a voluntat, las velocitats minima a maxima. Los gastos d'oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls. En aquestes oficinas se facilitarán cuanta classe de datos s'han necessaris. Reus 9 Juny, 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

FIRAS DE SANT JAUME

PERA REGALOS

CASA PORTA

CORBATAS PERA SENYOR de seda superior 1'25 pessetas.—Tres corbatas 3 pessetas.
REFAJOS PERA SENYORA de percal fastonejat 2'00 pessetas.
Idem id. id. de id. ab bolant 2'50 id.
Idem ZEFIR superior calitat y lavable 3'50 id.
Idem YATEN elegantissim ab intredor y punta y bolant parisench 7 pessetas.
TRAJOS DE BANY pera senyora y nenas desde 5 pessetas.
MOGADORS pera butxaca ab cenefa y variat assortit de dibuixos desde 4 Ptas. doznena.
BRUSAS PERA SENYORA extens assortit.
CORTES de vestit desde 2'50 pessetas.

Secció doctrinal

Al poble gallego.

No neix avuy la «Lliga Gallega» de Santiago. Constituhida desde que la autoritat aprobà sos Estatuts en Juny de 1898, s'ha vist obligada a permanecer fins ara en silenci per jutjar sos fundadors que las penoses circumstancies perque allavors y després atravesà Espanya, no eran oportunes pera manifestar en alta veu nostre pensament. Los errors y torpesas que fa ja sigles venen ab terrible eficacia sembrant la ruina del Estat espanyol, tan gloriós quan las regions disfrutavan de llibertat, y per consegüent de vida, estavan per aquella época, produhint alguns de sos naturals fruits. Tristíssims y vergonyosos successos, si prou coneguts, no per desgracia prou deplorats ni execrats, y per major desdita encara, casi del tot impunes, sollicitavan ab imperiosa atenció l'esperit públich, atent sola a seguir ab impaciencia massa febril pera no ser malaltissa, més que les successos realment ocorreguts en nostres Colonias, las ridícules y contradictorias fanlas ab que la negociadora del desastre, grosses y petits, entretenían la curiositat de las sevas victimas. Quan sols s'escoltava la veu dels que estiman el sentiment patri per lo prep a que l'cotisan en lo mercat, era inútil que el verdader patriotisme aixequés la seva: ni seria escoltada, ni molt menos stesa.

A la nerviosa inquietud d'aquell periodo, quines horas se comptaren per espantosos catástrofes, succehí, com inevitable reacció, mortal catástrofes. Be s'aprofiten d'ell los eternals enemics de nostra llibertat y de nostre benestar, los que han fet de la política, no l'art de governar l'Estat, sino d'exploitarlo y aniquilarlo. Deavanescuts los temors d'una enérgica acció per part dels elements sans del país, ó no logran enténders, ó

no acertan a sacudir d'una vegada la funesta influencia de nostras perversas costums públicas, ó lo no menys pernicioso respecte a certs noms; res hi ha ab prou forsa pera contenir a quins han precipitat a Espanya en l'abim ahont avuy jan, y del qual es inútil pretingan salvarla, quants emplean son enteniment, sa voluntat, sa elocuencia, sa audacia, sas forsas totes, en fer inevitable, fatal la caygada.

Pero en los momentos de prova, sempre ha trobat sa salvació l'Estat espanyol en aqueix esperit que tant d'empenyo posan en destruhir los marcaders de la política; en l'esperit regional, en l'amor al terror, a la petita patria, sense l'qual la gran fa ja molt temps hauria deixat d'existir. Conservar y difundir aqueix esperit es, donchs, obra altament meritoria, obra de verdader patriotisme. Perque aixís ho oron la «Lliga Gallega» de Santiago, se proposa, en la mida de sas forsas, treballar sense desorns en la realització del seu programa, inspirat en aquell esperit, y que té—d' aixó n'estém fermament persuadits—suficient eficacia pera donar a nostra hermosa regió lo benestar moral y material de que tan necessitada s'troba, y del que, per sos seculars sufriments, y més encara, per las superiors qualitats de son caràcter es tan digna.

La simple enunciació d'alguns dels principis cardinals de nostre programa, bastará pera conèixer y apreciarlo. Quins consideran la honradesa en los pensaments y en los propòsits com la capital condició a que deuen subordinarse quan se decideixen a pensar en alta veu, no han de tractar d'enredar sas idees en ropatjes, qual hermosura y riqueses serveixen, massa vegadas, pera encubrir la pobresa ó perversitat de lo que dessora d'ells s'amaga. A la dianfanitat del pensament y de la intenció, deu correspondre, en lo possible, la transparencia del llenguatge.

Per sas condicions de rassa, territori, llengua é

historia, constituheix Galicia una regió natural y perfectament determinada. Perque volém que la unitat de sos elements no s'trenqui ni quebrenti, perque volém la «supressió dels Guberns civils, Diputacions provincials y demás funcionarios y centres» que exigeix la actual organisació administrativa, tan costosa com inútil; y demaném pera Galicia, d'acort ab sas tradicions y caràcter, «una Diputació regional» a la qual correspondrà entendre y resoldre, ab independència del Poder central, en tots los assumptos peculiars a la petita patria.

Volém també la «desaparició dels Ajuntaments rurals», odiosos hostatjes del caciquisme que ab tan terrible pesadessa oprimeix als infelissos pagesos; sinestras barracas ahont se forjan contra la llibertat y le propietat atentats tan monstruosos, que fins en països ahont jamay haguessin penetrat las ensenyansas cristianes, semblarian inverosímils. Cren la «Lliga Gallega» de Santiago que ls Municipis dephen establirse en los pobles de certa importancia, y reclamen pera eils la mateixa autonomia que demana pera la regió.

Lo régimen de llibertat y de justicia per nosaltres anhelat, exigeix, com a condició necessaria, que la elecció de quants hagin de representar a Galicia en las Cortes generals del Estat ó en la Diputació encarregada de regir sos interessos, y la de las personas designadas pera administrar los municipals, no sia producte d'aqueix suffragi individual avuy en us, y que segons acredita una llarga y triada experiencia serveix tan sols pera pervertir en poch temps los més sans pobles, y pera enganarlos ab indignas comedias. Si l'autaghi ha d'esser, com desitjém, sincera expressió de la voluntat social, forsa es donar la deguda preponderancia a la representació corporativa ó de classes; y si ls representants del país en qualsevol ordre, han de mereixer tal nom, se fa precis consignar molt clar lo deber que tenen de sotmetres per complet al «mandament imperatiu» de sos electors, devant de quins dephen respondre, ab responsabilitat efectiva, del us que hagin fet d'aqueix mandament.

Aspirém també, per exigirho aixís la acertada gestió y resolució de nostras assumptos, administratius y judicials a que, tent uns com altres, ese tramiteixin y resolguin, en totes instancies, dintre del territori gallego, y per funcionarios gallegos, l'coneixedors per lo tant, de nostras costums, caràcter y llengua. Aixís mateix volém «sian fills de la regió», quants dintre d'ella hagin d'exercir «autoritat ó mando de qualsevol classe».

En l'ordre económic y financer creyém son necessarias radicales reformas que elividin la misera situació del país, en especial la de sas classes agricolas. Ab objecte de poguer realisarlas tan completas com aqueixa situació exigeix, reclamém se deixi a Galicia en llibertat de «establir son sistema tributari, y de prefixar, per medi de concert ab l'Estat, lo «cupo anyal» ab que ha de contribuir als gastos generals del mateix; se li regoneixi la facultat de «cambiar Dentes» propi pera atendre a sas obligacions de caràcter extraordinari; y la d'establir, si ho crea convenient, un «Banc públich» ab privilegi d'emissió dins dels límits regionals.

Lo respecte a las institucions jurídicas de caràcter foral, tan tebisment consagrat per lo Códich civil, es a Espanya condició necessaria de tota obra llejislativa, si ha de realizarse aqueixa en condicions de vitalitat. Las que a Galicia existeixen peculiars a nostre poble, deuen mantenirse ab las modificacions que la experiencia aconsella. Imperiosament exigeix alguna d'aqueixas modificacions la propietat immoble, sobre tot la rústica, ab tanta dureza castigada. Pero es precis, per reclamarho aixís la justicia, que sia la mateixa regió qui resolgui lo que de son dret peculiar peculiar ha de mantenirse ó modificarse, ó degui desaparèixer.

Tots los pobles ahont la llibertat te fervent cult, ahont lo patriotisme no es vana paraula ni gastat tema de disertacions retóricas, sino ànima y sí de la vida nacional, han considerat com un de sos bens més preciosos, l'ús de la llengua propi. Demaném pera la nostra lo que la dignitat y l'ben entés interés dels pobles exigeixen; demaném que «la naturals» d'aquesta regió pugan «usar l'idioma gallego en tots los actes oficials y extraoficials en que intervingan», sens que

se 'ls obligui a expressarse en altre que moltes vegades desconeixen, ó del qual tenen, potser, molt imperfecta noticia.

Constituhida G. l'icia baix lo régimen autonómich quins capitals principis acabém d' exposar; lliure 'l poder central de multitut de cuydados que, per no tenir caràcter de generalitat, caurían baix l' acció dels Poders regionals y municipals; la vida del Estat espanyol adquiriria nou vigor, desenrotllantse robusta y desembrassadament, a compás de la mejor empena ab que hauria de desenrotllarse la de las regions. Los llassos entre aquestas, com forjats en l' enclusa del fraternal carinyo, nascuts del mútuo respecte als sauts furs y libertats de cada una, s' anusarián ab aqueixos nusos que ni la sort més adversa logra rompre. La regeneració d' Espanya passaria d' enuñjós tópic a convertirse en palpable realitat.

Pero sols mitjansant la unió dels gallegos de bona voluntat, podrém alcansar aqueix resultat. Si hi ha hagut circumstancies que reclamessin ab angustiosa urgencia tal unió, quinas, com las presents, quan nos trobém baix lo pes de gravíssimas amenassas, quan no ja d' un modo ambiguo, sino sense careta y cínicament, se manifestan ambiciosos propòsits que tenen per objectiu nostra petita patria? No serán prou elocuentas las derrereras terribles lliçons para fernos veure ahont se troba la salvació d' Espanya, lo secret de sa futura prosperitat y grandesa, a las que cooperarán totas las regions—Galicia entre las primeras—tan aviat vegia rompudas las traves que las impideixen caminar ab desembrás, y pugan aixís desenrotllar las fonts de sa riquesa y acometre, ab patriótic entusiasm, la magna obra que la gran patria demana a tota y de tot espera?

Confém en Deu. Galicia no ha deixat de ser li fidel, desde que, ab la sang de sos m rtiirs, doná in-contrastable testimoni de la seva fé. La Creu de Crist, colocada per Carrarik sobre la corona dels suevos, prestá sa benehida ombra a nostres pares, d'antlloshi foras; para realisar las heróicas empresas que realisaren; y no ha de permétre Galicia—qual escut conté en sos blasons la més clara y enérgica professió de fé católica—que jamay aqueixa Creu sia arrencada de sa terra.

D' aquí nostra confiansa en la profeció divina para la redemptora empresa que aquesta «Lliga» se proposa; y a la qual consagrém totas las foras de nostra ánima.

Que quants pensin com nosaltres y desitgin ab igual vivíssim anhél que desitjém nosaltres, veure a aquesta terra lliure, gran y próspera; quants sentin la vergonya de las actuals ignominias y suspirin per un régimen que porti a Espanya a ocupar un digne puesto entre 'ls paissos cults; quants se trobin conformes ab los principis consignats en aquest Manifest—que forman part del programa de la «Lliga Gallega» de Santiago—ajuntin sos esforços a fi de conseguir per medi d' una perseverant y enérgica acció comú, lo triomf d' aqueixos principis. La indiferencia avuy, es un crim de lesa patria; es, además, una insensata manifestació del egoisme. Perqué no olvidém que si la peresa fa impossibles las gravíssimas amenassas de que som objecte, no han de ser los tebia quins nos salvin, ni quins menos sufreixin las tristas consecuencias de la catástrofe.

Alluytar, donchs, per Galicia: Deu nos donará la victoria si portém a la empresa la fe ferma, la abnegació sense límits, lo suprem desinterés, l' inmens esperit de sacrifici que tota obra de redempció exigeix; y que trobarém sans dubte en l' amor a la patria han viu en lo cor dels fills de Suevia.

Santiago 24 de Juny de 1899.—Per la «Lliga Gallega» de Santiago: Lo President, Salvador Cabeza.—Lo Secretari, Alfred Brañas.

Aquest Manifest fou aprobat per unanimitat en Junta general, celebrada per la «Lliga Gallega» lo 24 de Juny del corrent any. En la mateixa Junta s' acordá fer de ell numerosíssima tirada, ab objecte de que pugut ser profusament repartit en tota la regió y fora d' ella. A quants lo rebín se 'ls hi prega encarescudament lo donguin a coneixer y fassin circular entre 'l major número possible de personas.

Ab lo fi de lograr una acció comú per part de quants se trobin conformes ab lo que s' exposa en aquest Manifest, se prega també a quins se trobin en aqueix cas, se serveixin dirho així al President de la «Lliga» (Hórreo, 43, primer), ó al Secretari (Azabachería, 5). La constitució d' otras Lligas ó agrupacions de caràcter igual en totas las poblacions de Galicia, donará gran forsa a nostra hermosa causa.

Les Presons Imaginaries den Pere Corominas.

D' ençà que la literatura catalana s' va fent d' una manera més moderna, més conscient, ha començat a sentir-se palpar viva i joye l' ánima de la nostra reça, oferint-se mes vegades amb el seu vigor, mostrant-se altres am la seva ingenuitat. I la força i la virtut catalanes es precisament lo que ja a hores d' ara dona un caràcter ben original a l' art de la nostra terra, am tot i que tot just reneix. Perxó s' va cada dia fent evidéssim el seu dret a l' existéncia ideal i humana.

L' esperit d' independéncia que d' uns quans anys ençà s' ha apoderat de la joventut de Catalunya es lo que ha acabat per donar definitivament el cop de gracia a la literatura floralera. Aquesta, que ha sigut académica en el sentit envers, xo és, en el del mal gust i en el de l' incorrecció, ha servit, no obstant, para

mantenir latent l' amor a la nostra nacionalitat i a las nostres lletres, enc que hagi sigut acatant una mal entesa tradició.

Aquestes consideracions ens les ha suggerit l' aparició del libre «Les Presons Imaginaries» den Pere Corominas. Aquesta obra barbre i al-hora refinada—barbre pel seu cantó de salut i juvenesa, refinada per la cultura de l' esperit que mostra—se presenta per nosaltres una gran batgegada que ha donat l' esperit catalá, no hi ha moit. Es tant regalada la frescor del seu llenguatje, i aquest es d' un catalá tant casti i viu, que la lectura del libre ens causa una impressió consemblant, literariament, a la que van produhir-nos no fa pas moit temps «Els Croquis pireneics».

Lo notable de «Les Presons Imaginaries», además del seu caràcter de literatura viscuda, és la sinceritat i la llibertat am que l' autor hi ha deixat enraonar la seva ánima sofrent; lo qual ha donat lloc a que aquesta s' produís am tota la seva ingenuitat catalana. I com que 'n Corominas, esperit graciosament ingenu, ha format en el gran vat-i-vull del pensament i del sentiment contemporani la seva personalitat, ha creat un libre que, tot i essent catalá, resulta profundament modern. Ens complavem en dir-ho, en regoneixe-ho, perque es indiscutible que aixó ha de fer p ogressar la nostra literatura, junt am la nostre ánima, junt am la nostre int-lectualitat, les quals semblaven mantenirse, ara abans ara, en un estat rudimentari i infantivol.

Deixant apart el seu fort valer literari i la seva evident impressió de modernitat, «Les Presons Imaginaries» den Corominas resultan psicologicament interesants per quan am ellas s' exhibeix una terrible crisi d' ánima, amb tots els seus esparveraments i am totas las seves egunies. Y lo que li dona una trascendencia mes alta és que aqueix tragic conflicte interior no es pas produit per un estat intrinsicament malaltic de l' ánima, sino per la situació anormal en que, en mitj de la seva robustesa, la col-loquen unes circumstancias que s' han rebelat implacablement contra la seva vida i la seva personalitat.

Además, aqueixa tragedia moral i material és doblement pavorosa, per quan el qui la sofreix és un home intelectual que, amb els seus raonaments i les seves induccions, l' exacerba encara més.

Aixó fa que, malgrat l' estranyesa dels que espec-ten la realitat d' una manera ingenua, l' autor no s' mantingui, en certs moments, del tot seré de cor, ja que la serenitat no pot criar en un esperit que pateix injustament, ignoscentment. Socrates, al cap de vall, moria per la seva idea.

Pero, a l' ensopegar-se l' ánima de l' autor de cara a cara am la llibertat sempre santa, se produex en ella una nova tribulació. Ven com erroneament la societat el signa amb el dit, com el considera lo mateix que un cor i un cervell perversos, com li estrañá l' seu jo. I ens trobém devant d' un home que está patint per alleugerir-se la tortura de sentir imposar-se per la gent una distinta personalitat, un esperit que no és el seu. Perxó s' explica que 'n Corominas, am noblesa, hagi volgut reivindicar-se devant de la societat, am la qual per força te de viure. Aixó, no cal negarho, és digne y és humá.

Pero d' aquí ha pervingut la profunda sentimentalitat que ompla l' libre de l' una part a l' altre. Si be a instants aqueix sentimentalisme té quelcom de trist; de lobrec, no arriba, pero, a apla ar verament l' esperit. Al contrari, sembla més aviat que aquest se refrigeri. Després de l' alleugeriment de cor que en l' autor de «Las Presons Imaginaries» significa l' sentimentalisme y a aixó és sa, l' ánima del artista sembla com si, regenerada pel dolor, ne surt encara més viril.

Davant de l' inconcebible crudeltat dels homes i com vient-hi esgarriats als sentiments i a la raó d' aquests, l' esperit de l' autor d' aqueix libre demana pietat i no venjança. Aquest sospir, i no crit, que llença l' ánima ennoblida den Corominas ha fet parlar en alguns d' esperit tolstoí d' de renunciament. Pot haverhi quelcom que ho sembli, en el tragit de la crisis sentimental promoguda pel xoc am la realitat, pero en Corominas en genesis no es pas tolstoí. A cada punt ell canta i exalta la vida bella, la vida forta, la vida sana, boi impugnant tota renunciació i tot entorpiement.

Cert es que 'n Corominas ha parlat massa de si mateix, en aquesta obra. Pero am tot, es natural que ho fés així, perque el gros conflicte que en el Castell va passar la seva vida individual no podia mai permetre-li ovirar beu bé o serenament la tragedia dels companys. Si per la realitat humana es ho que aqueixa obra s' hagi escrit a copaleant, para l' humanitat be fada i oprea es una tara que «Les Presons Imaginaries» no s' hagin infautat algun temps després, am més reflexió i am més expressió del gran daltabaix social que lo del Castell significa. Si en Corominas, revoltant-se intellectivament, hagués encarnat en el seu libre tota la monstruositat jurídica i tota l' abominació correccional de Montjuic, realisant-ho d' una manera bella i alta, la seva obra hauria resultat ben bé una de les més grosses que s' haurien produit en aquestos temps.

Per lo que diu el títol d' aquest libre, sembla que en Corominas hagi tingut, de primer, l' intent de considerar am tragica ironia la realitat. No crec que sia aplicable en aquest cas el concepte kantí, perque en Corominas sab bé prou que la vida patibularia que va dur, en comptes d' esser il-lusoria, li va esmorrar i esqueixar l' ánima. Se refereix tal vegada a l' idea de que les pitjors presons son les imaginaries, més ben dit a l' imaginació que de lo real-un fa; puix la cosa en si, fredament, no vol dir gran cosa. El Dant va titular, potser també am ironia, «Comedias» al seu inmens poema, deixant-nos a les fosques de l' intenció veritable.

No es pot negar el talent descriptiu ni la profunditat ideologica que, am una emoció sincera, traspa tot el libre. Aquest ens presenta an en Corominas com una anima noble, com un literat de primera força i com un pensador prou i audaç.

«Les Presons Imaginaries» son un libre que mereix un conscienciósi analisi; quasi—més ben dit—l' exigeix. Si comptessin am més temes, molt ens plauria fer els possibles para verificar-ho; pero vagin, per ara, aquestes ratlles a l' objecte d' insinuar la trascendent importéncia d' aquesta obra, la qual convé llegir, per esser d' aquelles que donen, sens necessitat de veure-la, un gran sentit de la realitat alligadora; i aixó no es ni te d' esser menyspreable.

JOAN PEREZ JORBA.

Madrid 21 Juliol, 99.

A cartas descobertas

A propòsit no parlarem en lo número d' ans d' ahir dels escrits de la «Crónica Reu-ense y Diario de Reus».

Teniam per precisió de sortir de viaje y com no volém que s' ens ataquí quan no podrém defensarnos, ebrírem un compás d' espera a la campanya.

Res hi há de conjuras a lo menos per la nostra part, y cregni que aquesta vegada sense las conjuras no hi quedará victoriós.

Varem dirli que no 'ns coneixia y afirmém avuy que no 'ns coneix.

Pero voldríam que l' «Cercle» tingués la bona fé que en nosaltres pot haver vist en la discussió.

Dir que no som liberals perque no volém que la dona pensi y senti es dir una tonteria.

Jo vull que senti, pensi, escrigui y estndihi la dona para enaitirse, lo que no vull son bugaderas que fassin sermons de dos horas y que emprenguin viatjes para fer na propaganda quins únichs frayts que pot reportaroshi es la seva deshonra, perque si l' home es débil mes ho es la dona y las adulacions y otras cosas son tentacions que no sempre s' evitan.

Ja veu quina diferencia hi há.

«Pena de muerte al ladrón» es lo lema dels revolucionaris, evocat per un colega local ab una oportunitat que no te desperdici.

Hi podrá ser aquest lletrero a las barricadas; més si l' dia de la crema de las barracas de «Consums» y apedregament del colégi de Sant Pere, se veyan unas caras mes mal humoradas perque no havían pogut entrar a fer saca de dit colégi y algun comer, que fins feyan llástima.

Y aixó ho deyan per las tabernes y fins a la plassa de Prim y no eran pas dels que volen desacreditar la revolució.

Aplagats los ataca, per la nostra part ja seguirem un altre dia ab las averiguacions dels «Atos» y demés que 'ns interessá.

CRÓNICA

Per atendre a assumptos particulars aquest mati ha sortit de viaje nostre director Francesch Colom y Escoda encarregant accidentalment de la direcció nostre company Cassimir Boqué.

En un maset del nostre terme municipal ahir a la matpada se va suicidar lo vehí d' aquesta ciutat Angel Aleu Ballester.

Lo desgraciat Aleu sembla que ab motiu d' una malaltia que sufrí havían quedat algo ressentidas sas facultats mentals.

Lo cadavre fou extret del pou y trasladat en un carruatje a son domicili.

L' angelical nen de nostre distingit amic D. Albert Rus nol, que s' trobava bastant malalt, ha obtingut una notable millora en sa malaltia, de lo qual ens alegrem de tot cor.

Per excés d' original avuy nos es impossible ocupar nos de las festas que ab motiu de la festa major han tingut lloch a Riudoms.

Adelantarém no més que tots los números del programa s' han complert y que tot ha anat en lo major ordre.

Demá ho detallarém.

En lo mati d' ans d' ahir en lo carrer de Sant Francisco Xavier un subjecte desconegut ferí d' un tiro a un esquilador d' animals mentre aquest exercia son ofici. La ferida es de bastanta importéncia ja que la pistola estava carregada ab bala y perdigons encastantse li la bala en lo braç y 'ls perdigons en lo pit.

Lo ferit fou portat al Hospital.

Se troba en aquesta ciutat y hem tingut lo gust de canbiar una encaxada ab éll, l' ex-diputat a Cortes y president del Foment del Travail Nacional de Barcelona D. Albert Rusñol, qui ha vingut a estiuhejar en la preciosa finca de la seva senyora mare política donya Amalia Bové, emplassada en lo terme de Riudecols.

Rebi nostra més coral benvinguda tan distingit amic.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferents especies puja a pesetas 808'41.

Resident de Madrid en direcció a Barcelona, passà ahir per aquesta ciutat en lo tren corren, lo florejat escultor D. Joan Solà.

Desde ahir tenim entre nosaltres al distingit doctor en Medicina, metje numerari del Hospital general de Madrid y distingit fill de Reus, D. Joseph Codina y Castells.

Passará aquí el fort del istiu y li donem la benvinguda.

Per no haverse reunit prou número de senyors regidors, ahir no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria nostre Excm. Ajuntament.

Nostra fira

Encare que nostre Ajuntament no s'ha preocupat poch ni molt pera o ganisar festejos extraordinaris a fi d'atreure la concurrència, aquesta no faltà en absolut puig nostra fira se vegé animadíssima notant-se lo bon número de forasters que van vindrer a visitar-nos y a fe que no era d'esperar ja que de molt temps a aquesta part, enguany ha sigut la fira mes migrada de festes puig que no feneu loch cap divertissió pública. Aquest any fins han faltat las carreras de bicicletes que tant de crit donavan; es dir, que si no hagnessiu estat las Societats que casi totas celebraren la festivitiat del dia ab bals, concerts ó vetiladas, los forasters no haurian tingut loch ahont anar a divertir-se.

Los nos res carrers mes centricks presentavan un aspecte magnificó especialment a la nit que s'veyan invadits per una munió de gent que camina an en mitj d'un devassall de llum eléctrica dels archs voltatichs que s'instalaren en bon número de botigas que permanesqueren, contra la costum dels demés dias festius, obertas, tenint exposats sos mes ricks generos.

En la plassa s'hi instalaren bon número de paradades de quit calia y de melons y cindrias las quals feren bastantas vendas.

Lo mercat de bestiar se vegé també molt animat. Contribuhí a donar lluhiment a la festa la temperatura espléndida que regná puig encarque mentres lo sol lluhí la calor apréta de valent, un cop post aquest se respirá una admosfera molt agradable.

Escritas aquestas notas passém a detallar encare que breument las festes celebradas.

En la Plassa de Prim

Ab motiu dels concerts que se celebraren en los cafes d'Espanya y Paris a carrech lo primer de las bandas Regiment de Luchana y «Juventud Reusense» y el segon a carrech d'un aplaudit sexteto, aquesta plassa s'omplí de gom a gom de la gent que no pogueren encabirse ni dintre los cafes ni en l'aplanal de taules que hi havia escampadas per lo loch destinat pel tranzit.

Los músichs tocaren ab molt bon acert per quin motiu escoltaren molts aplaudiments.

En lo Passeig

Lluhit aspecte presentava al cap (ar) y a la nit nostre bonich passeig de Mata alegrat per nostras hermosas paysanas que lluhint sas melors galas l'omplenavan fen los companyia la «crème» del sexo fort.

Lo kiosco del senyor Matias a la nit s'omplí de concurrents ansiosos de gaudir las belesas d'aquell poétich loch pe d'arbres y entumenat per los archs voltatichs, quina llum blanca contrasta ab lo vert fosch del brancom y al mateix temps a respirar la bona temperatura que hi regnava.

En lo «Circulo Republicano Historico»

En lo teatro d'aquesta Societat se representá la magnífica comedia en tres actes original del malaguanyat drama urch catalá J. Feliu y Codina que porta per titulu «Lo Mas perdut».

De la execució de l'obra, que per cert no está al alcans de joves aficionats, ne sortiren bastant ayrosos tots quants hi prengueren part. devent fer especial menció dels joves senyors Estivill, que feu un *Erasmus* molt ben entés, Vila y Albareda. La festa acabá ab un lluhit ball reunió.

En lo Circulo Artístich Catalá

Ab no molta concurrència se celebrá una vetllada literaria musical que resultá bastant lluhida sent molt aplaudits tots quants hi prengueren part. La festa també acabá ab un ball reunió.

En «El Alba» y «La Palma»

En aquestas concorrengudas societats s'hi celebraren balls ab música amen sets per la banda «Juventud Reusense» y «Banda del Centro de Lectura» respectivament.

Malgrat la calor sofocant que se sentia en los salons de ba l'aquestos se vegeren concorrengudissims demostrant que a la gent jove no l'arredra lo subar ja que ballaren fins a las primeras horas de la matinata.

En «El Olimpo» y «Centro de Lecturas»

En los jardins d'aquestas distingidas societats hi tingueren loch concerts musicals amenisat lo de la primera societat per la «Banda del Centro» y lo de la segona per l'«Orfeó Reusense» y l'«Orquesta del Centro».

La concurrència que hi assistí fou en extrém numerosa, presentant aquells bonichs y poétichs lochs un aspecte maravellos de poesia, una nota de color y de llum, no semblavan sino jardins plens de flors, representadas aquestas per nostras paysanas.

Tant los músichs com los coristas se portaren com a verdaders professors mereixent repetits aplaudiments de la distingida concurrència.

Secció oficial

Registre civil

dels dias 24 y 25 de Juliol 1899

Naixements

Agustí Llauredó Buldo, de Pere y Rosa.—Joseph Ferré Rius, de Pau y Maria.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Marcel·l Valls Huguet, 68 anys, Hospital Civil.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Panteleó.

Sant de demà.—Sant Nassari.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del día d'

Interior	62.75	Cubas del 86	70.06
Orensas	11.75	Cubas del 90	59.06
S. Juan		Aduanas	94.75
Norts	51.50	Ob. 5.0.0 Almansa	87.25
Fransas	41.80	Id. 3.0.0 Fransa	43.50
Filipinas	77.75		

PARIS

Exterior	61.60	Norts	
Paris	23.	GIROS	

Se reben ordres para operaciones de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupens y compra de monedas d'or de tota los paisos.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	62.75	Aduanas	94.75
Exterior		Norts	51.50
Amortizable		Fransas	41.80
Cubas 1896	70.12	Filipinas	11.75
Cubas 1890	59.12	Obs. 6.0.0 Fransa	86.
Exterior Paris	61.60	Id. 3.0.0	43.50
		GIROS	
Paris	23.	Londres	31.

Anuncis particulars

Firas de Reus

PROGRAMA PERA AVUY.—TERCER DIA

Com a dia destinat para firarse los de la població, cada habitant, a l' hora que vulgui, podrá anar a casa PORTA para admirar los generos anunciats en la primera plana y comprar lo que mes li convingui.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fáciles de comprendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficar preus inverossimils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense donará com a immediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprehentho aixis nostra Societat, se proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant a cap en aquestos moments a fi de servir en breu plasso las demanias que indubtablement, hs de rebre del públich reusench y a las que atendrá per torn riguros.

A pesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fissa a sa última tarifa son exageradament baixos, «Le Electra» los accepta desde ara y en lo moment que 'l seu contrincent dongui un servey regular d'alembat eléctrich, nostra Societat establirà para 'ls seus abonats los preus següents:

Una lámpara incandescent de 5 bujias	1.25
de 10 "	1.75
de 16 "	2.50
de 25 "	3.75

Preu del kilowat, hora. 0.50

En quant a las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l'altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temem, se 'ns porta a la lluyta, a ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»
Lo Director.

AVIS

Per acort del lltm. senyor Director general de Correus y Telégrafos se convoca a concurs als propietaris de fincas urbanas de Reus que vulguin cedir en arrendament, local suficient para instalar per terme de quatre anys las oficinas de Correus de dit punt, ab venda para 'l jefe de las mateixas, quin concurs se verificará en la Estafeta de Reus, als trenta dias de publicat aquest anunci.

En las proposicions s'ha de fer constar que las obras d'instalació de la oficina han d'esser de compte dels proponents, acompañant a las mateixas lo plano acotat del local que s'ofereixi.
Reus 5 Juliol 1899.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ESCORIAS THOMAS.

Végis l'anunci de la quarta plana. Dirigirse a casa Gambús, carrer de Vila (Bou) 12.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Gas Reusense

Alumbrat eléctrich

Establert ja 'l servey del alumbrat eléctrich, aquesta Societat suministrará lo fluit ahont vulga que 's demani, desde la posta a la sortida del Sol, baix los mateixos preus establerts, a saber:

Una lámpara incandescent de 5 bujias,	pessetas 1.25 al mes.
> > > de 10 >	> > > 1.75 al >
> > > de 16 >	> > > 2.50 al >
> > > de 25 >	> > > 3.75 al >

UN KILOWAT-HORA (que representa aproximadament lo consum d'una lámpara de 10 bujias durant trenta horas) pessetas 0.50.

Aixi mateix continuará practicant gratuitamente las instalacions particulars.
Reus 19 de Maig de 1899.—L' Administrador.

Singles 12 REUS

LLIBRERIA

Singles 12 REUS

Cumpleert assortit d'objectes d'escriptori. Id. id. de llibres de 1.ª ensenyansa. Id. id. de llibres ratllats. Id. id. de tota classe de paper. Plomas, quaderns, carnets, llapis etc. etc.

TOT A PREUS VENTATJOSOS.

No vos equivoquéu.—Singles, 12.—Reus.

**INSTITUT VACUNÓGENO SUIS
LAUSSANNE**

Dipòsit exclusiu a Reus

D. ANTON SERRA (farmacèutich)

Arrabal Santa Anna, 80.

LINFA		PULPA	
	Plas.		Plas.
Tubo pera 2 a 3 vacunas.	1'00	Placas pera 3 a 4 vacunas.	1'50
Tubo pera 8 a 10 vacunas.	1'50	Placas pera 6 a 8 vacunas.	3'00
Tubo pera 20 a 25 vacunas.	3'00	Frascos pera 25 vacunas.	8'00
Estoiç ab 5 tubos pera 2 a 3 vacunas.	4'00	Frascoa pera 50 vacunas.	15'00

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PER US DELS PLANTADORS
DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment a tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell a més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrà en Sant Sadurn de Noya, s'hi troben explicades ab claretat totes aquelles operacions y cures que indispensablement requereix lo cultiu del nou cap americà, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alçada dels cepes y manera de cuidarlos; verdader modo de empampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc; seguit d'altres no menys importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuidados de que deuen ser objecte los cellers; s'gons instruccions que al objecte donan los més practics é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugua compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 400 pàgines en bon paper y clara impressió, enquadernat a la holandesa y s ven en aquesta impremta, al preu de UNA PESSETA.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Juliol de 1899

Línea directa pera Rio de la Plata

LÍNEA PERA L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Juliol lo vapor France

lo dia 27 de " " Bearn

Consignataris a Barcelona, RIPOL y C., Plessa de Palacio.—Barcelona.

Ferrocarril economic de Reus a Salou

Servey de trens de viatgers

que regirà desde 1 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS			SORTIDAS DE SALOU		
Mati			Mati		
Tren núm. 2	a las 4'10	Tren núm. 1	a las 4'56		
>	> 12 >	>	> 11 >	>	> 6'30
>	> 14 >	>	> 13 >	>	> 7'21
>	> 16 >	>	> 15 >	>	> 8'10
>	> 4 >	>	> 13 >	>	> 10'01
>	> 20 >	>	> 3 >	>	> 10'49
Tarde			Tarde		
Tren núm. 22	a las 12'35	Tren núm. 25	a las 2'33		
>	> 6 >	>	> 27 >	>	> 3'15
>	> 26 >	>	> 29 >	>	> 3'57
>	> 28 >	>	> 31 >	>	> 4'33
>	> 30 >	>	> 33 >	>	> 5'21
>	> 32 >	>	> 35 >	>	> 6'09
>	> 34 >	>	> 37 >	>	> 6'45
>	> 36 >	>	>	>	> Nil
Nit			Nit		
Tren núm. 38	a las 7'24	Tren núm. 39	a las 7'25		
>	>	>	> 41 >	>	> 8'15

OBSERVACIONES: Los dias festius a mes dels trens indicats en lo present cuadro sortiran un de la estació a las 2'10 y del carrer Closa de Mestres a las 1'30.

Tranvia a vapor desde la estació del ferrocarril economic fins devant lo carrer Closa de Mestres.

Servey de trens combinats que regirà desde primer de Juliol de 1899.

Sortidas de la Estació.—Mati: 5'25, 6'59, 7'50, 8'40, 10'32, 11'30.—Tarde: 3'02, 3'42, 4'24, 5'06, 5'50, 6'30, 7'14.

Sortidas del carrer Closa de Mestres.—Mati: 5'40, 7'12, 8'00, 8'45, 10'40.—Tarde: 12'30, 2'11, 3'10, 3'52, 4'34, 5'16, 5'58, 6'40, 7'20.

OBSERVACIONES: Los dias festius a mes dels trens indicats en lo present cuadro sortiran lo núm. 24 de Reus a las 1'14 y lo núm. 23 a las 1'45 de Salou.

Las horas se regiran per lo meridiá de Madrid.

BANCH HIPOTECARI D'ESpanya

Préstams hipotecaris al 5 per 100 d'interés anyal

Amortisables a llarch plasso de 5 a 50 anys

Ab garantia de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anualitats que s'hagin pactat queda la finca lliure pera'l propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital. Ademés, lo Banch, accepta en qualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam. No importa que las fincas estiguin hipotecadas. No s'admeten préstams inferiors a 5.000 pesetas. Para més informes al Agent de dit Banch

JOAQUIM SOCIATS.—Carrer Santa Anna, núm. 26.—Reus

PERA ADOB DE TOTA LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMIADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLOBLAS AL CITRAT

Lo més economic, lo més eficaz, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

baix garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZUE Y D'EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l'empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA